

קדוה אלה

עבודת ה' ברוח חסידי

בס"ד

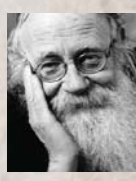
גיליון 56 | כ' כסלו תשע"ה | פרשת וישב

הפתרון לתרבות בת זמננו הרב אהרון ליכטנשטיין ראש ישיבת הר עציון

מרכזיות הגמרא ביהדות אינה מקרית - היא נעוצה בזיקתה העמוקה ללב לבה של היהדות. ועם זאת, לדאבונו, רבים הלומדים אשר אינם מסתגלים ללימוד גמרא בהיקף - וחלקם אף אינם מסוגלים לכך. צריך קודם להתגבר על כמה משוכות, ולא כולם עוברים אותן בהצלחה. השפה קשה, התחביר מוזר. יתכן שבמסגרת תרבות בת-זמננו, מנת תסכולם של רבים מחריפה עוד יותר; ובהתאם, אף השאיפה לתמצות ובהירות. וכבר דובר ונכתב רבות על רתיעת מי שגדל על ברכי תקשורת אלקטרונית וסיפוקה המיידי - להשקיע בלימוד תחומים שדורשים עמל, ורק מבטיחים תמורת הפירות לטווח ארוך. על מדוכה מעין זו כבר ישב הרמב"ם, ומסקנתו ידועה. תהליך ההקלה על לימוד תורה שבעל פה שהחל בעקבות חז"ל, מצא את ביטויו המלא והמושלם ביותר ברמב"ם - וכיחוד בספר "משנה תורה". מצד אחד, הספר כל כך קריא - בהיר, מסודר, מסוגנן בשפה ברורה ותחבירו פשוט; ומצד שני, הוא מקרין סמכותיות ומשרה אוירת פסגות של ראשוניות. בהקדמתו הוא כותב: "ובזמן הזה תכפו הצרות יתירות, ודחקה השעה את הכל, ואבדה חכמת חכמינו ובינת נבוינו נסתרה". ההקבלה ברורה. אמנם מזמן, ברוך ה', אין מתקפת צרות יתירות הפוגמות בלימוד. אך דחיקת השעה בהחלט קיימת, הן בארץ והן בגלות המערב. בהעדר מצוקה, נפגעים מרץ וכוח לימוד התורה דווקא על ידי הדרור והשפע, על כל ביטוייהם ופיתוייהם. תרבות המונית רדודה, בידור תקשורתי נלוו, משמעת אישית רופפת, ברק טכנולוגיות חדישות, תחרות תחומי חול אטרקטיביים, אווירה פרגמטית ותועלתנית - כל אלה חוברים יחדיו לחתור מתחת למוטיבציה לעסוק בתורה בכלל ובגמרא בפרט. מערך זה פוגע לא פעם, לא רק בחוכמת חכמים ובינת נבונים פוטנציאליים, אלא אף נוגס בראת השמים ובוהות התורנית של צעירים רבים.

הגיע זמן הגאולה הרב עדין שטיינזלץ בשיתוף מכון "שפע"

התורה מתגלה בפנים אחרות בכל זמן, כך שבכל תקופה יש דרך אחרת של קבלת התורה, השגתה ולימודה. מה הם סימניה של תקופה חדשה? כאשר יש עיקרון חדש העומד בבסיסם של דברים. כאשר נפתח המבצע של לימוד הרמב"ם היומי לכל יהודי, דומה היה כי אין כאן אלא פרט חדש, אופן נוסף של זירוז וחיוזוק ללימוד התורה בכלל, כמו דף יומי בגמרא או בהלכה. אולם אין זה אלא דמיון חיצוני בלבד, מבחינה פנימית יש כאן הרבה יותר. למעשה זוהי גישה חדשה ותקופה חדשה של לימוד, המתאימה ושייכת לחידושה של תקופה בחיי עם ישראל בכללם. ספר משנה תורה של הרמב"ם נערץ ונלמד בכל תפוצות ישראל קרוב לתשע מאות שנה, אלא שרק עתה מתחילים ללמדו בדרך שונה מתוך נקודת ראות שונה. כל ספרי התורה שבעל פה כולם, אין בהם אחד שיקיף את התורה כולה. רק הרמב"ם הוא הראשון והאחרון אשר הקיף בספרו את כל התורה כולה, למן עיקרי האמונה עד להלכות משיח. לימוד הרמב"ם בכללותו הוא לימוד התורה של תקופה חדשה, והוא מקביל אל תוכנה הפנימי של תקופה זו. הזמן הולך ומתקרב אל גאולתנו, וגאולה זו מבוססת על כך שעם ישראל מקבל על עצמו את התורה בשלמות. קבלת התורה כולה על ידי עם ישראל כולו - היא המכשיר לגאולת ישראל. וכדרך שקיבלו ישראל את התורה בראשיתה, כאשר בעשרת הדברות נעוצים ומקופלים כל דברי התורה כולם, כך כאשר חוזרים ומקבלים אותה, היא צריכה להיעשות באותו אופן - בקבלת כלליות התורה על כל פרטותיה, ועל ידי העם כולו קטנים כגדולים, אנשים, נשים וטף.

למה רמב"ם?

מזמרת המקדש בכתב ידו של הרמב"ם

היקף ובהירות הרב חיים סבתו ישיבת מעלה אדומים

בפתיחת ספרו הגדול מסביר הרמב"ם מה טעם עמס על שכמו משימה ענקית לכתוב את כל התורה שבעל פה בדברים ברורים, קרובים ונכונים, עד שיהיו כל הדינים גלויים לקטן ולגדול בלשון ברורה ודרך קצרה - "כל זאת מפני שראה שתכפו צרות יתירות ודחקה השעה ואבדה חכמת חכמינו ובינת נבוינו נסתרה". והצליח רבנו הגדול לבדו לבנות בנין כליל תפארת של כל התורה שבעל פה בלשון צחה, בסדר אדריכלי נפלא ומופתי, בעמקות ובדייקנות. זכה הרמב"ם וגדולי הדורות עסקו בספרו, מהם שהגיהוהו וזיקקוהו בהשגותיהם, מהם שהביאו מקורות ומהם שהביאו ראיות. לימוד יומי של משנה תורה הוא דרך מצוינת להקיף את כל התורה בבהירות ובשלמות. הניסוח העברי של הרמב"ם מרשים ביופיו ובדייקנותו, ומאפשר גם לחסרי רקע רחב ללמוד את התורה לעומקה ולראות את יופיה ותפארתה. אין עוד ספר הלכתי שישווה לרמב"ם בשני העקרונות הללו: הקפת התורה כולה בשלמותה וניסוח חד ובהיר. אשרי מי שזכה להשלים לימוד משנה תורה כולו, וברכות למצטרפים למחזור החדש שמובטחות להם שעות רבות ומפתיעות של שמחה בלימוד מעמיק של התורה.

שלמות, אמת, אהבה וחזון הרב יוחאי מקבילי יוזם ועורך מפעל "משנה תורה"

הרמב"ם מציג שלמות. לא רק משנה תורה שמקיף את כל התורה, בזמן הזה ולעתיד לבוא מהרה יבוא, הגות ומעשה. אלא הוא וכל כתביו הם שילוב של רגישות ומנהיגות, רפואת הנפש ורפואת הגוף, מסותרין ומדע, חוכמה ומעשה. תחומים רבים, שכל אחד מהם עולם ומלואו. כשנפגשת לראשונה עם הרמב"ם בגיל חמש עשרה, חשתי אור גדול כשהבנתי את התפיסה שבה הכל במציאות ובחיים מתחבר לדבר אחד. הרמב"ם מציג אמת. החתירה שלו לאמת ברורה וחדה, לעתים בעוז נגד תפיסות שהשתרשו.

אהבה. אהבת ה', אהבת התורה, אהבת עמו, ואהבת כל יצירי ה'. ראיתם רציונליסט שכל כך מלא אהבה? וכולם גמלו לו כמעשי: הכל אוהבים אותו ללא קשר לעדה, לעיסוק, או למידת החוכמה. ומעבר לכל, וזה הדבר הכי חשוב, הרמב"ם מציג חזון. אפשר להסכים איתו, אפשר לחלוק עליו, אבל אי אפשר להתעלם מהחזון, הכיוון, היעדים הגדולים שהוא מתאר עבורנו. כשלומדים רמב"ם כמו שהוא רצה וחלם, יודעים לא רק מה לעשות או מה לחשוב, יודעים מה לחלום. וכשאתה יודע מה לחלום, המימוש קרוב אליך. במהרה בימינו.

המחויבות לדעת את ה', להכיר מחקירה את המציאות "כפי שהיא", היא מטרתה. החתירה שלו להכרעה לאומית, בעולם של ג'לי, של יש אומרים ויש אומרים, היא היחידה שיכולה להקפיץ אותנו קדימה. בחתירה שלו לאמת, ספק אם יש עוד חכם כמוהו שחזר מתפיסות קודמות שלו בעשרות מקומות(!), כמי שלא חושש לומר טעית, פעם אחר פעם. הרמב"ם מציג אהבה. הנתיב שהוא מציג ספוג בתשוקה ולהט. להכיר את ה', לדעת היאך הוא מנהיג את העולם, הכתיבה שלו מלאה